

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. VIII. Perfectam orando formam Hymnodia exercet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

holocaustum in testimonium animi grati, quod adeo carum fuit ipsi Deo, ut asserat Scriptura Deum habuisse illud in odorem suauitatis, quod idem est, ac pergratum ipsi fuisse; & in signum acceptæ consolationis, præstitit deinde illi Deus eiusque familiæ multiplicia & maiora felicitatis beneficia ac dona. Verè itaq; & grauitè asseruntur S. Bonaventura, recordationem frequentem acceptorum donorum esse veluti tubæ sonitum qui diuinas pulsat aures, & excitat Dei cor dulcissimum ad maiora dona nobis elargienda. O vos felices Hymnodia studiosos! quia sine labore habent promptas & frequètes ad manum altissimæ gratiarum actiones, quæ si rectè ad Deum dirigantur, maiora & insigniora obtinebunt beneficia.

D. Bonau.
in Theol.
myst. p. 1.
cap. 3.
*Gratiarum
actio est
quasi tuba
pulsans Dei
aures.*

CAPVT VIII.

*Perfectam orandi formam
Hymnodia exercet.*

Innoc. III.
Proem. in
Psa. Pœnit.

SANCTISSIMVS maximusque Pontifex Innocentius III. ut Dauidicorum Hymnorum declararet eminentiam, scribere non dubitauit, quod post Dominicam orationem, inter perfectiores orationes sint enumerandi Dauidis Psalmi, eam rationem, quia perfectam orandi formam exhibeant. Hanc orationis sublimitatem assequuntur in Psalmis, qui orationis regulas à sanctis Patribus traditas possident. In primis docet D. Ambrosius, ordinatam orationem inchoare à laudibus Dei, idq; confirmat ex modo orandi tradito à Domino nostro Apostolis suis, cuius prima verba sunt altissimæ laudes: *Pater noster,*

D. Ambr. l.
6. de Sacr.
cap. 5.

noſter, qui es in caelis, ſanctificetur nomen tuum. Bona ora-
 Hanc regulam fuiſſe Dauidi in primis familia-^{tio à laudi-}
 rem conſpicimus. omnis enim Pfalmus depreca-^{bus Dei}
 torius, niſi aliud poſtulet vrgens aliqua ratio, ſem-^{exordium}
 per à laudibus Dei ſumit exordium. Nullus eſt
 Pfalmus, qui Dei perfectiones, maiestatem, po-
 tentiam, clementiam, bonitatem non celebret
 & extollat. Proinde Pfalmus & Hymnus ſynony-
 ma ſunt, quia vterque laudem continet. Hæc o-
 randi forma vim poſſidet magnam ad perſuaden-
 dum & obtinendum quod poſtulatur. S. Baſilius
 ſuggererat artem illam Oratorū, qui numquam
 narrationem aggrediuntur petitionis, niſi prius
 beneuolum ſibi ſtudeant conciliare animum ſiue
 Iudicis, ſiue Principis, ſiue populi, apud quos
 perorant, ordientes à laudibus ipſorum.

Dixi, *Niſi aliud poſtulet vrgens ratio aliqua,* ^{psalmi qui-}
 quia, vt experientia conſtat, aliquando abſq; lau-^{dam iniiū}
 dum exordio, & vt aiunt, ex abrupto voces ^{ſumunt ex}
 mittuntur deprecatoriæ, imò & cum aliqua ani-^{abrupto.}
 mi anxietate, vt Pfalmo 73. *Vt quid Deus repu-* ^{Pſal. 73.}
liſti in finem, iratus eſt furor tuus? & Pfalmo 68. ^{Pſal. 68.}
Saluum me fac Deus, quoniam intrauerunt aque
uſq; ad animam meam. & alijs multis. Quibus
 orandi modis ſatis oſtendit Dauid, vel iam alium
 præmiſſum eſſe Pfalmum ad normam ſolitæ lau-
 dationis, vel aliqua neceſſitate compulſum vr-
 geri & premi ad ſic ordiendum. Hoc certè modo ^{In oratione}
 poſſe etiam à nobis orari Deum, docuerunt ſancti ^{poſſunt o-}
 Patres, non ſecutiſ ſcilicet regulis præmittendi ^{miti præ-}
 exordia, ad Dei beneuolentiam magis concilian-^{ludia.}
 dam; ſicuti neq; Oratores in grauib; negotijs
 exordia præmittunt, ſed ab ipſa facti narratione

incipiunt, præsertim quando agunt cum Iudice de causæ statu iam edocto.

*Non omnes
Psalmi o-
rant, sed di-
uersi gene-
ris effectus
habent.*

Addidi quoque, quòd omnis Psalmus deprecatorius sub hac orandi forma à Dauide dicatur, quia, vti notum est, non omnes Psalmi orationem deprecationemve continent, sed varias exhibent materias. Alij toti sunt in genere demonstratiuo laudes Dei præcinentes, iustorumq; fautores & dona enarrantes. Alij in genere iudiciali vindictam à Deo contra improbos pertinaces exposcentes. Alij in genere didascalico, amore Dei, legis obseruationem, virtutum exercitia docentes. Alij sunt historiales, siue beneficia Dei siue populi facinora, tam bona quàm mala, siue feriem gestorum describentes. Alij in futurorum prædictione toti, præsertim circa nostræ Ecclesiæ mysteria & euentus. At quando orat David precatur, vt plurimum laudes præmittere solet.

*Oratio lau-
dibus con-
iuncta est
gratior
Deo.*

Hanc orationis formam, quæ habet laudes coniunctas, volens Deus signis ostendere sibi gratam, vt Ecclesia nostra eam libentiùs amplecteretur & imitaretur, dignatus est mira visione comprobare, dum ciuitas Constantinopolitana magna premeretur afflictione, ob quosdam minas ei diuinitus factas, nisi condignam offerret satisfactionem. Indicta namq; supplicatione communi ab Archiepiscopo Proclo, populus oraturus accessit ad Ecclesiam, dubius de orationis

*Oratio tra-
dita ab An-
gelis ad
Deum pla-
candum.*

effectu. Dum tota vrbs in vnum congregata conuenisset ad orandum, ecce repente coram omni multitudine raptus est in cælum puer è populo, qui ab Angelis edoctus Hymnum quemdã proferre, in quo laudantur præcipua Dei attributa, nimirum sanctitas, maiestas, potentia, & du-
ratio

ratio, his verbis: *Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis, miserere nobis.* mox reddito puero, & quod edoctus fuerat annuntiante, omnis multitudo vna voce cantarunt sæpiùs eundem Hymnum; quo dicto, illatæ minæ statim cessauerunt. Refertur hæc historia à D. Ioanne Damasceno.

Verùm ne ab instituto nostræ Hymnodicæ longè discedere videamur aliena quærentes exempla, obseruare licebit in ipso Hymnorum Auctore magnam æstimationem huius generis orationis, quæ coniunctas habet diuinas laudes: nam videmus eum ex huiusmodi orationis genere sibi certò promittere omnis euentus felicitatem. Id conspicimus præcipuè in Psalmo 17. vbi, narraturus Dauid futuris hominibus modum ac viâ, quibus se facillimè poruit feliciter expedire à tot insidijs & persecutionibus potentissimorum hostium, quibus ante coronæ & sceptri consecutionem fuit haud rarò ad mortis certissimum discrimen perductus, non aliud sibi validius efficaciusq; effugium fuisse declarat, quàm refugium ad suos Hymnos laudibus diuinis refertos, quorum cantui & vsui maximè fidebat. Verba ipsius ad maiorem fidè dictorum audiamus: *Laudans inuocabo Dominum, & ab inimicis meis saluus ero.* Vide quod in primis sibi statuebat genus orationis, nempe non solius cordis seu mentis, sed mentis & vocis simul coniunctæ; nec tantùm simplicis orationis cum sola inuocatione, sed coniunctæ laudibus, de more, idcirco ait: *Laudans inuocabo Dominum.* Euentum deinde sibi promittit certum: *Et ab inimicis meis saluus ero.* Et, quod caput est præcipuum, quidquid sibi fiden-

D. Ioann.
Damasc.
lib 3. Fidei,
cap. 10.

Psal. 17.

ter

Dauidis fiducia in suis vocalibus orationibus.

Pfal. 17.

ter spondebat, tanta obtinebat velocitate, vt saepe videretur prius obtinuisse postulata, quam postulationem expleuisse. Hinc in eodem Psalmo, statim ac sibi praescripsit sanctus Hymnographus istud genus orationis, prosequitur narrationem suarum angustiarum quibus valde premebatur. *Circumdederunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis conturbauerunt me. Dolores inferni circumdederunt me, praoccupauerunt me laquei mortis.* tum subdit gratiam liberationis à Deo obtentam in ipso momento: *In tribulatione mea inuocaui Dominum, & ad Deum meum clamaui; & exaudiuit de Templo sancto suo vocem meam, & clamor meus introiit in aures eius.* O miram auctoritatem orationis vocalis in Hymnis Dauidicis decantatis ex corde prolata!

In oratione primò petenda sunt spiritualia.

Matth. 6.

In Dauidicis Hymnis item exercetur illa orationis forma, quam laudauit & iussit Dominus noster Saluator dicens, vt primò à Deo postulentur spiritualia ad Regnum Dei spectantia, quae magis necessaria sunt, & quae sunt vera bona: *Querite primum Regnum Dei, & iustitiam eius.* Dauid multus est in postulanda Dei misericordia, benedictione, cognitione, amore & fruitione.

D. Ambrosii. de Abel & Cain. Psal. 66.

Expendebat ad hoc institutum D. Ambrosius orationem illam verè perfectam, quam ipse vocat absolutissimam, Psalms 66. *Deus misereatur nostri, & benedicat nobis; illuminet vultum*

In suis orationibus petebat Dauid animi benedictiones.

suum super nos, & misereatur nostri. Vbi postulat sibi & alijs omnem benedictionem ad animæ profectum opportunā. Hunc Psalmum valde aestimabat S. Athanasius, eumq; suggerebat Marcelino, vt quoties diuinam misericordiam esset imploraturus, ipsum vsurparet, & caneret. Eundem adhibet

adhibet Ecclesia quotidie, nec ab illo vniquam cessat. De hoc Psalmo pronuntiabat D. Hilarius, & D. Hieronymus, quod brevis quidem sit, sed omni Euangelica doctrina refertus; quia omnis Scriptura, siue Prophetarum siue Apostolorum, in ipso contineatur. Nam si Prophetæ Vnigenitū Dei venturum annuntiarunt, & Apostoli eundem venisse prædicarunt, vtrumq; asserit in hac breui oratione, & confitetur Psaltes: *Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes, terra dedit fructum suum.* en secuti aduentus narratio. *Vt cognoscamus in terra viam tuam, in omnibus gentibus salutare tuum.* en futuri aduentus prædictio. Non ideo tamen omittebat Dauid postulare in suis Psalmis & precibus bona temporalia, liberationem à persecutionibus, quas multas est expertus, Regni felicitatem populiq; lætitiā, imò & bona illa, quæ Deus, vti Naturæ Rector, omnibus providere non desinit, pluuias, rores, fruges, & huiusmodi; quemadmodum Psalmo 64. fieri videmus. Probè nouerat sanctus Rex, quòd, etiamsi decreuerit Deus nobis hæc bona conferre, sit nihilominus exorandus, quia vnum ex medijs, propter quæ daturus est Deus naturalia bona, præcipuum sint preces & orationes cum humilitate oblatae.

Hanc orandi formam voce alta & canora à Dauide frequentatam, & ab omnibus Sanctis approbatam & commendatam, attendant ij, qui, solam mentis orationem tacitè expletam putantes Deo acceptam, abstinent ferè ab omni vocali oratione, tamquam à re vel omnino inutili, vel saltem feminis tantum ac radibus apta. Dauid vit sanè fuit egregius summoque præditus ingenio, contem-

Psal. 66.

Ibid.

Temporalia
possunt peti
in oratione.In oratione
petenda sūt
bona natura.

contemplationisq; diuinorum apprimè gnarus, tacitaq; meditationi ita familiaris, vt potuerit liberè testari, se huic generi meditationis aliquas noctis horas frequèter tribuisse, & in diuinorum operum, tum præteritorum tum futurorum, meditatione, & in sui ipsius cognitione ac discussione se exercuisse: *Cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui. Meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar, & scopebam spiritum meum.* & post pauca: *Memor fui operum Domini, quia memor ero ab initio mirabilium tuorum. Et meditabor in omnibus operibus tuis, & in adinventionibus tuis exercebor.* Hic tamen tantus vir frequentiores suas preces alta, clara ac canora moluit explere voce, quàm sola cordis tacita meditatione. Id testantur tot insignes Psalmi, quorum plerique sunt omnino deprecatorij, explicantes varios affectus cordis, vel ad Deum anhelantis, vel à Deo poscentis gratias, dona, virtutes, auxilium, vel diuinam legem Deiq; attributa & perfectiones colentis, eiusdemq; beneficia recolentis.

Psal. 76.

Vocales orationes ex animo expleta sunt gratissima Deo.

Huiusmodi preces & voces, quia ex cordis vehementia per linguam cordis nuntiantur, sicuti à Rege sancto frequentabantur, ita à Deo, cui erant valdè acceptæ, semper & ad propriam ipsius orantis & ad communem Reipublicæ, pro qua fundebantur, incolumitatem felicitatemq; exaudiebantur, vt fusè per totum hunc Librum ostenditur. Hinc ipse Dauid, priusquam in nuper allato Psalmo verba faceret de tacita sua mentis meditatione, testatos voluit certissimos vocalis suæ orationis effectus: *Voce mea ad Dominum clamavi, voce mea ad Deum, & intendit mihi;* vel, vt in Hebræo textu habetur, &

Psal. 76.

aures mihi prœbuit. Numquam enim aut irritæ aut vacuæ redibant eius deprecationes, sed benignè audiebantur & exaudiebantur ab eo qui aures exhibebat intentas. Vocales istas orationes in Davidicis Psalmis dispositas non solum adhibuerunt Sancti omnes tum in veteri tum in nouo Testamento, sed & ipse Sanctus Sanctorum & Seruator noster Christus Iesus vsurpauit, ad nostram informationem. Quamuis enim paucissima, sed feruidissima, eiusdem Domini nostri verba in vltima oratione vocali, quam in horto Gethsemani fudit ad Patrem, habeamus ex sacris Euangelij; quia tamen, referente S. Luca, prolixius orauit, & secundum nonnullos Interpretes, propter illa verba eiusdem Domini ad discipulos, *Non potuistis vna hora vigilare meum?* putatur ad integram horam produxisse eam orationem, ideò S. Anselmus in libro de Passione, sub initium, refert plura verba ex Psalmo 68. à Christo Domino vsurpata. Et extra omnem dubitationem scimus, quòd ipse existens in cruce extremas ad Patrè direxerit vocales orationes ex Davidicis Psalmis depromptas: *Deus Deus meus ut quid dereliquisti me?* ex Psalmo 21. *In manus tuas commendo spiritum meum,* ex Psalmo 30. Non sunt itaq; spernendæ vocales orationes, neq; dicendæ aut vanæ aut ineptæ. Licet enim sint minimè necessariæ voces oris, vt Deo innotescant cordis affectus, sunt tamen effectus ipsorum, qui in animo nostro resident, affectuum; nec affectus istos illi aut impediunt aut minuunt, sed adiuuant perficiuntque. Deinde quæ sunt ab incarnato Verbo diuino vsurpata ad nostram informationem, ea non debet quisquam aut erubescere, aut spernere.

Ad

Luc. 22.

Matth. 26.

S. Anselm.
lib. de Pas.

Psal. 21.

Psal. 30.

Ad hanc rem faciunt opportunè quæ luculentè
 D. August. scripsit D. Augustinus, dum expenderet eam
 Tract. 104. rationem alta & clara voce expletam, quam Do-
 in Ioan. minus noster coram discipulis prolixè fudica
 Patrem in cœnaculo, *Pater, venit hora, clarifico
 Filium, &c. Paterat Dominus noster*, ait S. Augu-
 stinus, *orare silentio, sed ita se Patri exhibere vo-
 luit precatorem, ut meminisset se esse nostrum. De-
 ctorem: proinde eam quam fecit orationem pro no-
 bis, notam fecit & nobis; quoniam tanti magistri non
 solum sermocinatio, sed etiam oratio, discipulorum
 est edificatio.*

Qui orandi modus per Hymnos perfectior
 redditus ex forma vsui Psalmorum tradita ab
 Hymnographo, qui septenis vicibus in die huius
 Psal. 118. seruabat modum, sicut de se ipso scribit: *Septem
 in die laudem dixi tibi.* quam formam libenter
 amplexa est & tenet nostra Ecclesia in suis pu-
 blicis quotidianis precibus. Magna profectò
 Orationis hoc numero adiungitur nostræ orationi perfectio
 septenarius numerus in tum quia hoc numero septenario aptius à Deo
 die magnis exoratur eius gratia, quæ per septiforme Spiritus
 mysterijs cordibus nostris dispensatur: nam septem est
 scatur. Spiritus sãcti charismata nouimus ex Isaia; tum
 Isai. 11. etiam quia oratio non semel dirigitur ad peccato-
 Prouer. 24. rum obtinendam veniam. Sicut igitur septies
 die peccare dicitur iustus; septem item diebus
 Marci 18. peccata capitalia, quæ ab Euangelistis appellan-
 Luc. 8. forsan fuere septem dæmonia; seu etiam sunt se-
 Prou. 26. ptem illæ nequitia, de quibus Auçtor Prouerbio-
 Hora Cano rum ait, *Septem nequitia sunt in corde illius: in
 nica quare septies ordinata est Psalmorum oratio, ut antequam
 sint septem.* tum præberetur opportunum ad vitia vel ante
 lapsum vitanda, vel post lapsum delenda. Vlti-
 rius

rius, quia septem docuit Christus Dominus faciendas in Ecclesia petitiones, traditas in illa forma precandi, quam commendauit Matthæi cap. 6. quæ inde dicta est oratio Dominica, in qua quidquid piè peti potest à creatura mortali, vel ad finem vltimum consequendum, vel circa media opportuna, ad eiusdem finis consecutionem expostulatur; ideò, ad eiusdem doctrinæ imitationem, imò ampliorem dilatationem, vt easdem petitiones sæpius feruentiusq; iteremus, quotidie institutæ sunt septem Horæ precandi. Addere deniq; alijs libet, quòd sicut Deus Optimus Maximus septem diebus opus absoluit creationis; ita par est, vt homo, in cuius gratiam omnia sunt condita, nomine omnium creaturarum Hymnos in laudem & gratiarum actionem conditori Deo septies in die persoluat. Nec suo vacarent oppor-

Hora Canonica à quibusdams octo recensentur.

tuno mysterio eadem preces Hymnorum, si ab aliquo cõtenderetur non septem tantùm, sed octo esse enumerandas, ob eam rationē, quia aliquãdo in Ecclesia cõsuetudo fuit Nocturnos separatim à Laudibus concinere; nam etiam iste octonarius numerus in sacris Literis inueniretur præcipuis decoratus arcanis, quæ diligenti studio collegit & descripsit Bartholomæus Gauãtus initio sui Octuarij, ad communem pfallentium commoditatem editi. Verumtamen quia nunc passim & vbique Nocturni cum Laudibus recitari solent, & pro vnicâ habentur hora; ideò etiam frequentiori sãctorum Doctõrum & Theologorum calculo septenarius tantùm numerus harũ Hymnodicæ precum comprobatur & celebratur. Vrgeri præcipuè ab omnibus solet exemplum sancti Dauidis, primi celebrioris Hymnodicæ Auctoris, qui se-

F

pties

pties in die Hymnos Deo offerebat. Quam sepe nam formam Angeli cælestes miris & suauissimis signis non destiterunt comprobare; concinere non semel volentes vnà cum mortalibus eosdem

Angelicum Hymnos iisdem vicibus septem. Nobile factum huius dignationis Angelicæ experimētum illud quod cum Seraphica Magdalena, in eremo Massiliensi vitam victu asperam, sed oratione, precibus & contemplatione suauissimam degente, per triginta continuos annos numquam intermiserunt. Dum enim hæc sanctissima mulier per septem stas horas dilecto Deo Hymnos offerret quotidie, toties ab Angelis visitata, eorumque manibus in æthera subleuata, audiebat cælestes Angelicos concentus eandem Hymnodiam oblatam suauissimè præcinentes.

Oratio quomodo possit esse sine intermissione. Non omittendum est beneficium singulari quod ex hac orandi septenaria forma percipit Ecclesia, ad monita Domini nostri exequenda. Nam per hæc orandi spatia tam verè quàm suauiter completur in Ecclesia illud Domini nostri Saluatoris celebre monitum: *Oportet semper orare, & non deficere.* Verba ista non ad Mathematicum rigoris sunt indiscretè trahenda, quasi omnibus omnino momentis orationi sit vacandum, quemadmodum sumebantur à Messalianis hæreticis, qui tam indiscretè conabantur insistere orationi, ut teste S. Augustino, ad incredibilitatem vsq; admirabilem vim sibi ipsis inferrent: nam tum ratio, tum natura huic violentissimæ intelligentiæ cōtradicit. Aliæ enim curæ cum oratione propriè sumpta minimè reperiri possunt, & sunt omnino necessariae nostræ naturæ, quas omittere absque culpæ reatu non liceret: ut si quis, ne ab oratione

Luc. 18. *Verba Domini, Oportet semper orare, quomodo expleantur ab Ecclesia.* D. Aug. de Hæres. ad Quod uult deum.

desisteret, curam domesticorum omitteret, is, ex Pauli sententia, habendus esset infideli deterior. *i. Tim. 5.* Item necessarius est somnus vitæ sustentationi, quo tempore orationis attentio, imò & omnis rationis actus omnino impeditur. Dominus quidem noster Saluator hoc gaudebat priuilegio *Christus Dominus etiam dormiens orabat. Cant. 5.* propter scientiam infusam, vt dormiens orare possët, ac si vigilasset, iure ea vsurpans verba: *Ego dormio, & cor meum vigilat.* Verba igitur à Domino nostro, qui erat non tantùm verus Deus, sed etiam verus homo, prolata, & hominibus orationis studiosis tradita, humano modo sunt accipienda, eo scilicet modo quo homines in alijs similibus studijs solët similia proferre verba. Sicut de hominibus siue literarum siue ludi, siue venationis siue picturæ studiosis communiter pronuntiamus, quòd semper siue studijs siue ludo, siue venationi siue picturæ operam continuam præstant, nec vnquam ab illis desistunt, cùm tamen non omnibus omnino momentis huiusmodi studio sint intenti, absq; alijs tum naturæ tum status necessarijs officijs, hoc enim repugnare & falsum omnino esse omnes nòuerunt; sed quia præcipuas diei horas, ab alijs curis liberat, ille literis, iste ludo, hic venationi, alter picturæ tribuunt. Hoc sensu, qui est vsui humano & rectæ *Impossibile est omni momento orare.* rationi conformis, sumpta verba Domini nostri *S. Eligius Homil. I. I. in Cæna Domini Venerabil. Beda in Luc. c. 18.* mira suauitate explentur perfectissimè à nostra Ecclesia, dum per septem Horas Canonicas, alias nocturnas, diurnas alias, Hymnorum orationi sollicita incumbit per ministros ad id munus deputatos. Quòd non minùs grauitè quàm verè assertum est primò à S. Eligio, deinde à Venerabili Beda his verbis: *Quis autem potest semper orare,*

orare, ac sine defectu & intermissione precibus consistere, ut nec alimentum sumendi nec dormiendi tempus habeat? cui ergo dicendum est, Oportet semper orare, & non deficere, nisi ei qui Canonicis Horis quotidie, iuxta ritum Ecclesiasticae traditionis Psalmis, precibusque consuetis Dominum laudare & rogare non desistit?

In Ecclesia quomodo oratur omni tempore.

Hæc consideratio urgebit vehementius a rem nostram, si spectetur Dominicum illud monitum, tamquam ad Ecclesiam eiusdem Domini nostri sponsam in primis directum. Ecclesia sicut non in vno tantum residet loco, sed ubique per totum terrarum orbem viuit, congregatur fidelibus tamquam ex membris; ita potest sanctissimi sui sponsi præclarum monitum etiam in re ad rigorem perfectum explere. Cum namque ordinatam horarum distributionem in publicis Hymnorum cantu præcipuè tum Collegiatarum singulares tum Regulares Ecclesiæ, per totum terrarum orbem dispersæ, diu noctuque obseruent euenire facile poterit, propter horizontis varietatem, ut in Operis ostendimus Præfatione, quod omnibus ferè horis diurnis nocturnisque Deus ab Ecclesia sponsa sua indefinente oratione verè realiterque colatur. Huiusmodi prærogativa haud mediocriter commendat præstantiam institutionis & usus publicæ Hymnodicæ, imò dixerim, eiusdem ostendit in Ecclesia necessitatem. Nam per verbum *oportet*, à Domino nostro servatore usurpatum in suo ad discipulos monitum indicatur aliqua necessitas, non autem sola congruentia orandi semper sine intermissione. Dum itaque verè suauiterque per usum publicæ Hymnodicæ illud obseruatur Domini nostri monitum clarè

clare colligitur quasi necessitas eiusdem publicæ Hymnodia. Similis profectò diuini moniti executio nequit exactè reperiri in aliis eiusdem Ecclesiæ precibus priuatim expletis, siue voluntariis, siue debitis. Nam cum priuatæ preces statas ac firmas minimè seruent horas, sed quilibet prohibito suo accedat ad orandum quodcumque ipsi placuerit, minimè quoque poterunt omnem diurni nocturniq; temporis complecti ambitum; sed plurima diei spatia facillimè inuenientur orationibus omnino vacua, alia omnino plena, cum id videatur necessariò consequi ex hac libertate accedendi siue ad orationem, siue ad alia opera.

Suauitas ista magis augetur in hac septenaria *In oratione* forma; quia cum animus noster eius sit condi- *vicissitudo* tionis, vt vni eidemque rei semper vacare non *iuuat ani-* queat, sed ad alia facillimè, etiam nolens & in- *mi atten-* uitus, diuertere cogatur, vicissitudo & varietas *tionem.* cum Psalmorum tum Horarum studium attentionis meliùs fouere valet, & adiuuare. Nec est vicissitudo & varietas omnino libera, quæ sua libertate possit animum faciliùs in exterioribus curis semper retinere, sed est temporibus alligata, vt animus ad statas horas orandi excitetur, vnde & nomen Horarum Canonicarum huic orationis formulæ est meritò tributum. Nam sicut hora *Hora Ca-* significat temporis spatium determinatum, nem- *nonica un-* pe vigesimam quartam partem diei naturalis; ita *de dicta.* Canonica dicitur, quia regulariter obseruanda *Gratian. ex* traditur, nam Canon Græcè Regula redditur *Isid. Ca-* Latinè. *non. Reg.* *dist. 3.*

Sectarij licet Psalmos adhibere nouerint aliquando in suis conuenticulis, eos tamen nulli adstrictos legi aut obligationi volunt, sed ad voluntatis

luntatis libitum eligunt. Et sicuti præcipuis virtutum actionibus ab Ecclesia Romana approbatis sunt sub specie pietatis maximè infensi; ita ad ferere non erubescunt, vt se ipsos à Canonicarum prædictarum precum penso eximant, hunc numerum septenarium precum esse vanum ac superstitiosum, quasi non debuerint diuinæ laudes coarctari ad certum numerum, aut ad determinatum tempus, cum ipsemet Hymnographus spondere soleret easdem laudes absque vlla lege aut numeri aut temporis; *Benedicam Dominum in omni tempore; semper laus eius in ore meo.* Verum huic impudentissimæ calumniæ occurrit semet sanctus Hymnographus ab illis perpetrata allatus: nam alibi declarans, quomodo spondentem illam à se factam, semper & in omni tempore benedicendi ac laudandi Deum, expleat, ait se stata tempora adamussim obseruasse, nimirum septem vicibus ac horis per singulos dies offerendo Hymnos Deo. Huiusce veritatis amplissimum testimonium extat Psalmo 118. *Septies in die laudem dixi tibi.* Non igitur numerus Hymnorum, nec determinatio horarum seu temporum (nisi aliunde vitietur) poterit superstitionis argui; præsertim quia nititur publica sanctæ matris Ecclesiæ auctoritate, & sancti Davidis exemplo, hanc laudandi & orandi Deum formulam approbantium. Imò huiusmodi numerus asserti debet maximè commodus humanæ imbecillitati, quæ, vt iam diximus, potest idcirco orationi perpetuæ vacare studiosius atque perfectius.

Psal. 33.

Benedicam Dominum in omni tempore; semper laus eius in ore meo. Verum huic impudentissimæ calumniæ occurrit

semet sanctus Hymnographus ab illis perpetrata allatus: nam alibi declarans, quomodo spondentem illam à se factam, semper & in omni tempore benedicendi ac laudandi Deum, expleat, ait se stata tempora adamussim obseruasse, nimirum septem vicibus ac horis per singulos dies offerendo Hymnos Deo. Huiusce veritatis amplissimum testimonium extat Psalmo 118. *Septies in die laudem dixi tibi.* Non igitur numerus Hymnorum, nec determinatio horarum seu temporum (nisi aliunde vitietur) poterit superstitionis argui; præsertim quia nititur publica sanctæ matris Ecclesiæ auctoritate, & sancti Davidis exemplo, hanc laudandi & orandi Deum formulam approbantium. Imò huiusmodi numerus asserti debet maximè commodus humanæ imbecillitati, quæ, vt iam diximus, potest idcirco orationi perpetuæ vacare studiosius atque perfectius.

Psal. 118.

Septies in die laudem dixi tibi. Non igitur numerus Hymnorum, nec determinatio horarum seu temporum (nisi aliunde vitietur) poterit superstitionis argui; præsertim quia nititur publica sanctæ matris Ecclesiæ auctoritate, & sancti Davidis exemplo, hanc laudandi & orandi Deum formulam approbantium. Imò huiusmodi numerus asserti debet maximè commodus humanæ imbecillitati, quæ, vt iam diximus, potest idcirco orationi perpetuæ vacare studiosius atque perfectius.

Habemus itaque à Dauide in eius Hymnorum vsu perfectam ex omni parte orandi formam, imò & materiam copiosam; nam & verba ipse tradit

tradit ad hanc rem opportuna, siue ad gratiarum actionem, siue ad placandam diuinam iram, siue ad misericordiam exorandam, siue ad gratias postulandas, siue ad Dei perfectiones celebrandas absque vlllo timore vel periculi vel erroris, cum certi omnino simus, omnia verba Psalmorum esse à Deo auctore. Ex his desumunt viri spirituales illas breues orationes, quæ à iaculis efficaciter operantibus dictæ sunt iaculatoriæ, quibus conceptum in oratione & contemplatione feruorem facilius conseruant. Quare D. Basilius commendabat vsum Psalmorum viris virtutis studio: quia sicut magno sunt adiumento, tum ad obtinendum quod desideramus, tum ad mala auertenda, tum ad gratias Deo reddendas; ita copioso abundant diuino Spiritu, ignemque continent ardentem, qui ruminantes & proferentes illos inflammat. Verus, vt tandem concludam, bonæ orationis magister & doctor extitit Ecclesiæ in suis Psalmis sanctus Hymnographus; ita vt qui orare nesciret, ex solo Psalmorum vsu frequenti ediscere possit perfectam orationem, & omnes orationis actus præcipuos, cordis humiliationem, animi compunctionem, sui ipsius oblationes, Dei colloctiones, postulationes, laudes, exclamationes, lacrymas & desideria, quia omnium affectuum exempla passim inueniuntur in Psalmis.

*Orationes
iaculatoriæ
ex Psalmis
eruntur.*

*D. Basil.
Procem. in
Psalm.*

*Orationis
magister est
David.*